

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Varii Infinitatem Dei explicandi modi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SECUNDA.

Varii Infinitatem Dei explicandi modi.

illum; idemque aliis sexcentis Scripturæ locis continetur.

V. Deus etiam est summè bonus in genere moris, virtutis scilicet omnis & Sanctitatis Abyssus. Hanc etiam veritatem aperte nobis sapissimè tradunt Scripturæ, ubi passim Deus antonomastice, seu per excellentiam bonus & sanctus appellatur. Sic Luca 18. v. 19. dicitur, *Nemo bonus nisi solus DEVS*. Sic Levit. II. v. 44. dicit Deus, *Sancti estote, quia ego sanctus sum*. Item Isaia 6. v. 3. *Et clamabant alter ad alterum, & dicebant; Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus DEVS exercituum &c.* & alibi sæpe singularis hæc, & summa Dei sanctitas declaratur.

VI. Omnes ergo virtutes, quæ in suo conceptu imperfectionem non involvunt, ut Charitas, Iustitia, Misericordia, Prudentia &c. in Deo infinite perfectæ reperiuntur, utpote qui hæc omnia est per essentiam; creaturæ autem rationales sanctæ sunt tantum per participationem, in quantum nimirum de illius plenitudine accipiunt, eumque, quamvis à longè, intervallo scilicet infinito interjecto, referunt atque imitantur. Virtutes verò illæ, quæ imperfectionem in se aliquam continent, vel eam arguunt in habente, ut Fides, Spes, Penitentia, & ejusmodi, in Deo habere locum non possunt.

VII. Notandum verò cum S. Thomâ hic, q. 6. a. 3. unius Dei proprium esse, ut sit bonus simpliciter per essentiam. Quamvis enim res quævis creata, eo ipso quòd sit, bona esse debeat essentialiter, seu habere essentiam completam, ut Disp. 3. Metaph. ostendi, sect. 2. *Essentia quippe rerum sunt indivisibiles*: ut tamen completè bona, seu usquequaque perfectæ sit, variis eget accidentibus, quibus ornetur, & veluti apparatu quodam ad operandum, ac munera sua & functiones ritè obeundas instruat.

VIII. Hinc S. Augustinus lib. 8. de Trin. cap. 3. Deum vocat *Bonum Bonum*, hoc est, usquequaque bonum, seu ita *bonum*, ut nihil habeat mali admixtum, quicquid perfectionem suam, non per compositionem, ut in rebus creatis contingit, quæ per adjectionem accidentium, ut proximè vidimus, complentur, sed per Essentiam habet.

IX. Denique res creatæ non sunt bonæ formaliter per bonitatem Dei, ut rectè advertit S. Thomas hic, q. 6. a. 4. sed unaquæque suam qualemquam bonitatem habet sicut & entitatem. Quando ergo S. Augustinus loco citato dicit, *Bonum hoc, & bonum illud: tolle hoc, & tolle illud, & vide bonum si potes: ita Deum videbis, non alio bono bonum, sed bonum omnis boni*: Quando, inquam, dicit, Deum esse *bonum omnis boni*, non est intelligendus formaliter, sed vel causaliter, quòd scilicet ab eo omne bonum in res creatas, velut è radice procedat; vel finaliter, quòd nimirum ad Deum omnia referantur; (vel denique exemplariter, quòd videlicet quæcunque reperitur in creaturis bonitas, & perfectio, perfectionem aliquam in Deo (si parva licet componere magnis) per umbram saltem imitetur, ut cum S. Thomâ hic, q. 4. a. 3. Corpore, & ad 4. & q. 6. a. 4. Corpore, passim docent Theologi. Quod etiam aperte tradit S. Dionysius de Divinis Nomin. cap. 4. ubi ait, divinam bonitatem esse *Primum principium exemplare, essentialium, & finale totius bonitatis*.

I. DEUM esse in Essentiâ infinitum, certissima omnium Theologorum assertio est cum S. Thomâ hic, q. 7. a. 1. id enim clarè variis locis testatur Scriptura. Sic Psal. 144. v. 3. dicitur, *Magnus Dominus, & laudabilis nimis, & magnitudinis ejus non est finis*. Et Baruch. 3. v. 25. *Magnus est, & non habet finem, excelsus & immensus*; & alibi sapissimè idem habetur.

II. Quamvis autem Sacra Scriptura in alio sensu hac voce *Infinitus* identidem utatur, ut Josue 22. v. 10. *Edificaverunt juxta Jordanem altare infinita magnitudinis*. Item Job. 22. *Propter infinitas iniquitates tuas &c.* qua fortasse de causa S. Bonaventura in I. dist. 43. a. 1. q. 2. solum dixit hoc esse magis consonum fidei: constans tamen Theologorum sententia est, hanc conclusionem esse fide certam: tum quia verba Scripturæ, quando possunt, debent in sensu proprio accipi; nulla autem est repugnantia ut Deus sit quoad naturam & Essentiam infinitus. Deinde Patres omnes & Interpretes, illa Scripturæ loca, ubi Deus dicitur Infinitus, hoc modo intelligunt; videturque communis Ecclesiæ sensus, quæ est optima ad Sacrarum Literarum mentem assequendam regula. Accedit auctoritas Concilii Lateran. Cap. *Firmiter* de summâ Trin. & Fide Catholicâ, ubi licet solum definitur, Deum esse Immensum, inde tamen optimè infertur, eum esse Infinitum.

III. In hac etiam veritate tradendâ & confirmandâ multi sunt Sancti Patres. Inprimis S. Dionysius de divinis Nomin. cap. 9. initio, Deum omni modo infinitum esse fuscè declarat. S. Greg. Nazian. Orat. 2. in Pascha, Deum vocat *Pelagus quoddam essentie immensum & interminatum*. S. Joan. Damascenus lib. 1. Orthodoxæ Fid. cap. 8. *Credimus, inquit, in unum Deum infinitum, incircumscripsum, interminatum, infinite potentem &c.* Denique ut plurima in hoc genere omittam, pulchrè rem hanc declarat S. Hilarius in locum illum Psal. 144. proximè citatum. *Hæc, inquit, Dei prima & præcipua laudatio est, quòd nihil in se mediocre, nihil circumscripsum, nihil enensum, & magnitudinis suæ habeat, & laudis. Virtus ejus opinione non clauditur, locis non continetur, nonimibus non enuntiat, temporibus non subditur: arcus ad id sensus noster est, ingenium hebes est, sinem magnificentia ipsius nescit, &c.*

IV. Variæ ad hanc veritatem probandam adduci solent rationes, quæ tamen ab omnibus non perinde censentur efficaces: ita ut Molina l. p. q. 7. ubi rationes ad hoc ostendendum adduci solitas expendisset, tandem dicat, *plerosque credere; infinitatem divine essentie nondum rationibus naturalibus esse demonstratam, sed tantum fide ut rem certam teneri*. Sanè ex motu, etiam ab æterno, sphaerarum cælestium non probatur infinita virtus in motore: cum enim Angelus sine defatigatione ullâ, aut labore cælum moveat, si extitisset ab æterno, potuisset motum illum perenni successione ac serie ad hoc usque tempus produxisse, & circulationes illas sine intermissione continuasse. Majore probabilitate deducitur virtus infinita ex potentia creati: qua de re videatur Disp. 41. Physicæ, sect. sexta.

Neque;

I. Deus est in Essentiâ infinitus.

II. Vox Infinitus variè in Scripturâ usurpatur.

Fide certum est, Deum esse infinitum.

III. Infinitas Dei à Sanctis Patribus astruitur.

IV. Infinitas Dei ratione ostenditur.

Motus calororum non probat infinitatem in motore.

SECTIO TERTIA.

Declaratur in quo situs sit conceptus Infinitatis Divinae Essentiae, formaliter ut Essentiae.

V. Neque, ut vult P. Vasquez hic, d. 25. cap. 5. ideo formaliter Deus est infinitus, quia est *Ens* à se: esto enim ex hoc Dei predicato rectè per quaedam consequentias deducatur eum esse infinitum, non tamen idem formaliter & directè esse In-creatum, & esse Infinitum: sed hæc tanquam duo diversa Attributa à S. Thomâ & Theologis semper sunt habita.

VI. Ob eandem rationem non in eo sita est Infinitas Essentiae divinae, ut volebat Albertus, quòd in duratione nullum habeat principium vel finem, aut quòd nullo loco circumscribatur; hæc enim quavis in Deo verè reperiantur, infinitatem nihilominus in ubicatione solummodò ac duratione formaliter constituunt, non in Essentia. Nec in eo consistit Infinitas Dei in essendo, quòd infinita, seu plura & plura possit sine termino, & omne possibile producere; hæc enim Omnipotentiae, seu attributalis infinitas est, non Essentiae formaliter ut Essentiae.

VII. Neque etiam rectum Infinitatem Essentiae Divinae explicandi modum assequuntur ii, qui ideo Deum dicunt esse Infinitum, quòd perfectiones in se numero infinitas contineat. Contrà enim est; Attributa namque primaria, Justitia, Misericordia, Omnipotentia, &c. ut Disp. 5. sect. 4. dixi, sunt numero tantum finita. Quòd etiam affirmat Suarez hic, lib. 2. cap. 1. num. 3. & alii. Quòd si quis isthæc Attributa, scientiae videlicet, aut Omnipotentiae in partiales formalitates, singulis, quas novit, aut producere potest Deus, creaturis respondentes, mente dividat, infinita quidem hujusmodi partialia predicata reperiet, quæ tamen omnia unum Scientiae, vel Omnipotentiae, Attributum, ut partes integrantes, constituunt.

VIII. P. Lessius lib. de Perfectionib. divinis, cap. 1. P. Suarez hic, lib. 2. cap. 1. & alii, in eo divinae Essentiae Infinitatem statuunt, quòd seipsa sit omnis perfectio possibilis, seclusa omni imperfectione: quòd scilicet per seipsam sit quid increatum, immensum, æternum &c. Quòd si opponas, si fingatur Omnipotentia, aut aliud, imò plura Attributa implicare, adhuc sequi in hac sententia, Deum fore Infinitum, cum adhuc contineret omnem perfectionem possibilem. Respondent, in eo casu Deum futurum finitum, imò omnino non futurum, sed implicaturum: cum enim, inquit, Omnipotentia sit secundum se maxima perfectio, nullam involvens imperfectionem, si hoc Attributum implicaret, ideo esset, quia implicaret Ens tantæ perfectionis, ut in se habere possit Omnipotentiam, ergo implicaret Deus, quia implicaret natura quæ in se habere possit omnem perfectionem simpliciter simplicem, seu quæ nullam in se involvit imperfectionem.

IX. Nec multum ab hoc modo procedendi differt P. Granada, 1. p. Tract. 3. Disp. 2. qui propterea Deum Infinitum esse assumat, quòd sit Ens, cui tanta convenit perfectio, quanta nulli alteri rei convenire potest, seu quo majus aut melius cogitari nihil possit, omnemque proinde in se perfectionem simplicem comprehendit.

X. Hæc duæ postremae sententiae (si tamen duæ) suam habent probabilitatem; in eo tamen displicent, quòd non Essentiae divinae secundum se, & ut peculiare ac primum ratione nostrâ in Deo predicatum est, Infinitatem explicent, sed prout Attributis suis & perfectionibus vestitur, & ab iis infinita denominatur: sicque Attributorum potius infinitatem proponunt, quam Essentiae. Quid mihi hæc in se similitudo videtur, dicam sect. seq.

Non est situs conceptus Infinitatis in ratione existendi A SE.

Nec in eo, quòd careat principio & sine duratione.

Nec quòd possit producere infinita.

Perfectiones seu Attributa primaria in Deo contenta, non sunt numero infinita.

Dicunt aliqui, esse Deum Infinitum, quia est omnis perfectio possibilis.

Quid si fingatur Omnipotentia implicare.

Alii Deum ideo esse dicunt Infinitum, quia est Ens perfectissimum.

Quid in duobus ultimis sententiis placeat, quid displiceat.

VT itaque in tantâ opinandi varietate, quæ mea de Infinitate Essentiae Divinae sententia sit, aperiam: Notandum primò, quòd supra Disp. 4. sect. 1. num. 3. & sequentibus, & sect. 9. num. 1. & 2. latè probavi, Essentiam in Deo peculiare constituere predicatum, ratione ab Attributis distinctum, concipiæ cum fundamento posse, ut aliquo modo eorum radicem, juxta dicta Disp. 4. sect. 7. num. 2. 3. & undecimo: & de hoc peculiari predicato sic concepto, procedit præfens quaestio ut in fine sect. præcedentis adverti.

Notandum secundò: supponi pro præfenti Deum esse Immensum, Æternum, Omnipotentem, & alia in se hujusmodi Attributa complexi, de quibus partim jam dictum est, partim infra suis locis dicitur: hæc enim quaestiones ab omnibus proponuntur ut diversa, Essentiaeque Divinae, ut ab illis distinctæ, perfectio & eminentia investigatur, & ratio, ob quam ceteri debeat infinita, inquiruntur.

Existimo itaque, ideo Essentiam Divinam, quæ talem, seu ut est peculiare predicatum Essentiae, esse infinitam, quia est radix Immensitatis, Æternitatis, Omnipotentiae, & similium Attributorum; hæc enim est propria, & peculiaris perfectio Essentiae, optimaque ad eam dignoscendam regula: petere etiam talia ac tam perfecta Attributa, in nullam essentiam cadere potest, non infinitam.

Hoc ulterius declaratur, discurrendo per res varias creatas, ut mens nostra per ea quæ novit, furgat ad incognita, & Invisibilia Dei, per ea quæ facta sunt, intellecta, conspiciantur: sempiterna quoque ejus virtus & divinitas. In rebus itaque creatis, quò perfectiores in iis videmus proprietates, eò perfectiorem inferimus semper esse essentiam. Sic, quia in plantis operationes & potentias vitales, in animalibus sensitivas, in homine rationales, animadvertimus, plantas rebus inanimatis, animalia plantis, hominem animalibus perfectiorem esse dicimus: nec certior ulla à Philosophis assignatur ad rei cuiusque naturam internoscendam via, quam ex proprietatibus, & potentiis. Sic etiam in Angelis, quò quisque est perfectior, eò majorem semper & ampliorem habere dicitur sphaeram, & plus spatii occupare posse. Essentia itaque divina, quæ Immensitatis, Æternitatis, & hujusmodi Attributorum infinite perfectiorum, imò perfectiorem omnium simpliciter simplicium radix est, perfectiones quoque alias sine imperfectione eminenter continet, optimè hinc inferunt esse simpliciter infinita, nec ullis limitibus intensivis contineri, sicut nullis continetur extensivis.

Hinc infero, hoc Attributum Infinitatis, simpliciter & secundum essentiam alteri communicari non posse. Vel enim essentia illa esset ratione nostrâ radix alicujus perfectionis præter eas, quarum essentia Dei est radix, vel non: si primum, ergo Essentia Divina non est radix omnium perfectionum, contra suppositum: si secundum, ergo est eadem cum Essentia Divina, utpote quæ eadem omnino perfectiones numero, quas illa, secum habet identificatas.

I. Essentia Divina distinguitur ratione ab Attributis.

II. Supponitur, Deum esse Immensum, Æternum, & Omnipotentem.

III. Praecipua ratio cur Essentia Divina, quæ talis, sit infinita.

IV. Hæc Infinitatis Essentiae Divinae explicatio variis exemplis illustratur.

Angelus quò perfectior, eò ampliorem semper habet sphaeram.

V. Hæc Infinitas alteri communicari non potest.

Quæres,